

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح حمایت از احیاء بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری»

(اعاده شده از شورای نگهبان)

طرح حمایت از احیاء، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۹/۴/۲۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. پس از ارسال به شورای نگهبان با ایراداتی مواجه شد که پس از طرح ایرادات شورای نگهبان در کمیسیون مربوطه، مورد اصلاح قرار گرفته و اکنون برای تصویب نهایی در صحن علنی مورد بررسی است.

نکات و پیشنهادات مربوط به اصلاحات کمیسیون

ماده (۳)

قدر مسلم روش اجرای این قانون برای کلیه بافت‌های فرسوده و از آن جمله بافت‌های تاریخی، به موجب آیین‌نامه اجرایی کل قانون مشخص خواهد گردید. لکن چنانچه ضوابط ماهیتی ویژه‌ای جهت بافت‌های تاریخی مد نظر کمیسیون بوده است، لازم است به‌طور دقیق یا در قالب معیار تعیین ضوابط، مشخص گردد. چه اینکه واگذاری چنین امر خطیری - که موجد حق و تکلیف برای اشخاص است - به آیین‌نامه، می‌تواند موجبات تضییع حقوق اشخاص را به دنبال داشته باشد. از طرف دیگر آیین‌نامه‌ای با این اوصاف بایستی براساس ضوابط مشخصی تدوین یابد که پس از تصویب آن بتوان با اعمال اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی (نظارت ریاست مجلس) و از طریق دیوان عدالت اداری آن را مورد نظارت قرار داد.

لذا به نظر می‌رسد تغییر واژه ضوابط به واژه آیین‌نامه رافع ایراد شورای محترم نگهبان نبوده و لذا حذف تبصره حاضر پیشنهاد می‌گردد.

ماده (۴)

اصلاح صورت پذیرفته در ماده (۴) به جهت تعیین معیار مشخص برای تشخیص صلاحیت، رافع ایراد شورای محترم نگهبان می‌باشد.

ماده (۶)

اصلاح صورت پذیرفته در این ماده از حیث تعیین «وضعیت موجود ملک» به عنوان معیار ارزش واقعی آن با توجه به جمیع جوانب ارزشگذاری عرفی املاک، رافع ایراد شورای نگهبان به نظر می‌رسد.

ماده (۷)

الف) ایراد شورای نگهبان درخصوص تأیید ارزش تصویب طرح بر قیمت ابنیه و اراضی مذکور در ماده (۶)، با اصلاح ماده مذکور مرتفع گردید.

ب) ایراد فقدان وجه ملزم در صورت عدم رضایت مالکین، با این توجیه قابل رفع است که مصالح جامعه درخصوص احیای بافت‌های فرسوده از جمله مقاومت ساختمان‌های قدیمی در مقابل حوادث طبیعی و حفظ نفوس اشخاص از بلایایی چون زلزله، سیل و همچنین ایجاد مقاومت در بافت‌های تاریخی که از لحاظ ملی دارای ارزش میراث فرهنگی

بوده است، اقتضا دارد تا قانونگذار حقوق عمومی را بر مالکیت اشخاص مقدم داشته و آنان را به واگذاری املاک الزام نماید. لذا با ارائه توجیحات مذکور، لزومی به ذکر عبارت «در صورت وجود وجه ملزم شرعی» وجود ندارد. چه اینکه این عبارت خود دارای ابهام بوده و مرجع تشخیص‌دهنده وجه ملزم شرعی مشخص نبوده و کمیسیون مربوط به تبصره «۱» ماده (۷) صلاحیت تشخیص امور شرعی را ندارد. لذا به منظور اتخاذ تصمیم پیرامون رفع این ایراد، ارجاع این ماده به کمیسیون پیشنهاد می‌گردد.

(ج) ایراد شورای نگهبان درخصوص املاک مجهول‌المالک، با اصلاح صورت‌پذیرفته مرتفع گردیده است.

تبصره «۱» ماده (۷)

در متون قوانین مصرح در تبصره حاضر، نظرات کارشناسی را قطعی و لازم‌الاجرا اعلام نموده است. لکن عبارت اضافه شده به ذیل تبصره به منظور رفع ایراد شورای نگهبان، حکمی متناقض با حکم قوانین مذکور را تصریح نموده است. به عبارت دیگر صدر و ذیل تبصره در اینجا دارای تناقض است.

از طرف دیگر عبارت «مانع اجرای عملیات نخواهد بود» دارای ابهام است. چه اینکه به موجب مبحث ششم قانون آیین دادرسی مدنی در بحث دادرسی فوری، هر شخصی که به موجب انجام فعلی از جانب ثالث، مورد تضییع حقی قرار گیرد، می‌تواند در اثنای انجام آن فعل، توقف عملیات اجرایی را تا تعیین تکلیف نهایی به موجب «دستور موقت» از دادگاه تقاضا نماید. دادگاه نیز پس از بررسی خارج از نوبت، پس از اخذ خسارت احتمالی و تأیید رئیس حوزه قضایی، دستور توقف عملیات اجرایی را صادر می‌نماید. اکنون ابهامی که پدید می‌آید آن است که آیا اصلاح انجام شده مخصص مواد (۳۱۰) تا (۳۲۵) در قانون آیین دادرسی مدنی مربوط به دستور موقت است؟ تکلیف قاضی در این موارد چیست؟ چنانچه حکم این قسمت از تبصره مغایر با مواد دستور موقت نباشد، نگارش چنین حکمی بیهوده بوده و از لحاظ حقوقی قابل توجیه نیست. لذا ارجاع این تبصره به کمیسیون جهت بررسی بیشتر پیشنهاد می‌گردد.

تبصره «۱» ماده (۱۰)

اصلاح صورت پذیرفته رافع ایراد شورای نگهبان می‌باشد.

ماده (۱۱)

اصلاح صورت پذیرفته رافع ایراد شورای نگهبان می‌باشد.

ماده (۱۲)

اصلاحات صورت پذیرفته رافع ایراد شورای نگهبان می‌باشد.

ماده (۱۳)

اصلاح صورت پذیرفته رافع ایراد شورای نگهبان می‌باشد.

ماده (۱۷) الحاقی

ایراد شورای نگهبان در جهت اعمال اصل هشتادوسوم قانون اساسی و حفظ نفایس ملی و همچنین حفظ حریم اوقاف، با الحاق ماده مذکور مرتفع گردید.